№ 84. *Piątek 11. Kwietnia 1856.* Rok Gazecie 46.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inserecya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 10. kwietnia. Dnia 10. kwietnia 1856 wyszła z c. k. galicyjskiej rządowej drukarni we Lwowie i została rozesłana część I. oddziału II. Dziennika rządowego z 1856 r. dla okręgu administracyjnego Namiestnictwa we Lwowie.

Część ta zawiera:

Nr. 20. Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 2. lutego 1856, obowiązujące w królestwie Węgierskiem, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim, dotyczące zaprowadzenia instrukcyi o wewnętrznem urzadzeniu i toku czynności sądów urbaryalnych.

Nr. 21. Cesarskie rozporządzenie z dnia 7. lutego 1856, mające moc obowiązującą dla wszystkich krajów koronnych z wyjątkiem lombardzko-weneckiego królestwa, mocą którego ustanawia się, iżby pożyczki dane po obwieszczeniu niniejszego rozporządzenia w monecie brzęczącej spłacone były przez dłużnika tak w odsetkach jak kapitale, jeżeli wierzyciel odsetki i spłatę w wyszczególnionym pewnym rodzaju monety, albo zaś w brzęczącej monecie za warunek położył, w sposób ubwarowany, przyczem jednak pod względem spłat każdego innego rodzaju pozostać mają w mocy postanowienia patentu z dnia 2. czerwca 1848 r. nr. 1157 Zbioru ustaw sądowych.

Nr. 22. Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 8. lutego 1856, dane fakultetom prawniczo- i polityczno-naukowym w Wiédniu, Pradze, Peszcie, Krakowie, Lwowie, Gracu i Insbruku i wszystkim komisyom teoretycznym egzaminów rządowych, względem zastosowania postanowień rozrządzenia z dnia 2. października 1855 r. nr. 172 do takich uczniów, którzy w kursie letnim wstąpili do nauk prawniczych i politycznych, lub na przyszłość wstąpić zamierzają.

Nr. 23. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 12. lutego 1856, obowiązujące w Węgrzech, Kroacyi, Slawonii, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim, objaśnienie dające władzom sądowym o nieprzypuszczalności egzekucyi do ściągnienia zaległości, powstałych dopiero z dniem 1. maja 1848 roku, w prestacyach urbaryalnych, za wynagrodzeniem zniesionych.

Nr. 24. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 16go lutego 1856, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Pogranicza wojskowego z objaśnieniem co do kwestyi, w jakim porządku wice-prezydenci (prezydenci senatu) przy niektórych trybunałach istniejący, głos swój oddawać winni przy naradach, pod sterem przełożonego w sądzie odbywanych.

Nr. 25. Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 16. lutego 1856, mocą którego ze względem na nową organizacyę Węgier polityczno-sądową, na nowo odgraniczone zostają okręgi urzędowe starostw górniczych w Szemnicy, Nagybanya i Schmöllnitz, rownie jak ich eksponowanych komisarzy górniczych.

Nr. 26. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 20. lutego 1856, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych monarchii, którem obwieszczony zostaje początek działalności dyrekcyi powiatowych finansowych w królestwie Czeskiem.

Nr. 27. Rozporządzenie nadkomendy wojsk, ministerstwa spraw wewnętrznych i ministerstwa skarbu z dnia 21. lutego 1856, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, dotyczące przepisu o zastępstwie w służbie wojskowej.

Nr. 28. Rozporządzenie cesarskie z dnia 24. lutego 1856, mające moc obowiązującą w królestwach Węgierskiem, Kroackiem i Slawońskiem, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim, o rozciągnięciu terminów ustanowionych cesarskiemi patentami z d. 2. marca 1853 r. (Dziennika praw Państwa nr. 38, 40, 41) do opugnacyi zajętych posiadłości i do relucyi karczowisk w Węgrzech i w Województwie Serbskiem z Banatem Temeskim, niemniej do relucyi karczowisk i do uregulowania i relucyi gruntów górniczych i czynszowych w Kroacyi i Slawonii.

Nr. 29. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 25. lutego 1856, względem utworzenia ekspozytury głównego urzędu celnego w Dembicy.

Nr. 30. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 26. lutego 1856, obowiązujące w królestwie Węgierskiem, dotyczące umocowania do zaprowadzenia lub zniesienia sądu doraźnego, udzielonego najwyższym reskryptem gabinetowym z dnia 25. lutego 1856 r. Jego Cesarskiej Wysokości Arcyksięciu i panu jenerałowi-gubernatorowi królestwa węgierskiego.

Nr. 31. Rozporządzenie nadkomendy wojskowej, tudzież ministerstw spraw wewnętrznych i skarbu z dnia 27. lutego 1856, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem przeprowadzenia ustawy o zastępstwie w służbie wojskowej przy rekrutacyi roku 1856.

Sprawy krajowe.

(Otwarcie konferencyi biskupich. — Termin wykupna od wojska przedłużony. — Losowanie obligów kolei szląsko-krakowskiej. — Potoczne. — Wykaz finansowy z roku 1855.)

Wiédeń, 7. kwietnia. W pamięć otworzenia konferencyi biskupich odprawiono dnia 6. b. m. o dziewiątej godzinie zrana w świetnie ozdobionej katedrze św. Szczepana solenne nabożeństwo. Pochód przewielebnego duchowieństwa z pałacu księcia-arcybiskupa do katedry i z powrotem, odbył się w opisanym wczoraj porządku, tylko przepomnieliśmy wspomnieć, że między duchowieństwem probostwa św. Szczepana i przewielebnymi biskupami, znajdowała się przewielebna kapituła metropolitalna. Liczny tłum pobożnych cisnął się na uroczystość kościelną.

Termin do składania taksy uwalniającej od wojska przy teraźniejszej rekrutacyi, przedłużono po dzień 24. maja dla wszystkich, którzy złożeniem taksy chcą się uwolnić od służby wojskowej.

Na zasadzie postanowień konwencyi między austryacką admistracyą państwa i krakowskiem towarzystwem żelaznej kolei górnego Szląska, odbędzie się publicznie dnia 15. kwietnia b. r. szóste losowanie obligacyi wydanych na pierwiastkowe akcye krakowskiej kolei żelaznej górnego Szląska i zaraz potem siódme losowanie akcyi prioritatis rzeczonej kolei żelaznej w Wiédniu, w wyznaczonym na to lokalu w domu bankowym (Singerstrasse) o dziesiątej godzinie przed południem.

Karolina Pieńczykowska, zmarła dnia 2. października z r. w Mödling, zapisała w swym testamencie kapitał 14.000 rubli srebrnych na fundusz inwalidów Radetzkiego, Jelaczyca, Haynaua i Weldena.

Już czynią tu przygotowanie względem mającej się rozpocząć jeszcze w tym roku konskrybcyi powszechnej.

— Litografowana *koresp. austr.* pisze o ostatnim wykazie finansów państwa z upłynionego roku administracyjnego 1855, co następuje:

Przejrzawszy wykaz ten z należytą uwagą uderzają nas przedewszystkiem dwa ważne szczegóły. Najprzód spostrzegamy, że system oszczędności nakazany rozporządzeniem Jego ces. król. Apostolskiej Mości przeszedł o ile można, we wszystkie gałęzie administracyi. Pomimo stosunkowo kosztowniejszej administracyi przy ogólnej drożyznie, suma ogółowa zwyczajnych wydatków w porównaniu z rokiem upłynionym powiększyła się prawie tylko o przewyżkę w rubryce długu państwa. Ta jednak przewyżka w okrągłej sumie sześciu milionów zrównaną została sowicie pomnożeniem zwyczajnych dochodów państwa o bardzo znaczną sumę trzynastu milionów. Nadmiar ten rozdziela się tak na stałe jak i na niestałe podatki; n. p. w podatku gruntowym wynosi $1^{1}/_{2}$ miliona, w podatku domowym $^{1}/_{2}$ miliona, w konsumcyjnym prawie $11^{1}/_{2}$ mil., w cłach przeszło $^{1}/_{2}$ mil., w dochodach tytoniowych powyżej $2^{3}/_{5}$ mil., w stęplach, taksach i opłatach sądowych przeszło $1^{1}/_{3}$ mil., w dochodach z loteryi 200.000 złr., w dochodach pocztowych przeszło 1,400.000 złr. w walucie bankowej.

W obec niezmienionej normy wymiaru podatków, ten znaczny i ciągły wzrost dochodu podaje z jednej strony zupełną rękojmię co do sił podatkowych narodu, z drugiej zaś strony świadczy o słuszności wymiaru, a nadto jest dowodem większej pomyślności materyalnej i coraz znaczniejszego rozwoju handlu i przemysłu. Ale głównie zwracamy uwagę na to, że zjawisko to zaszło w epoce wielkich politycznych utrapień i niepewności, a przeto wywołane

zostało niepowściągnioną i jakoby wrodzoną siłą żywiołów olbrzymiego postępu spoczywających w łonie Austryi.

Również w wykazach poprzedzających rok 1855 okazywała się ta sama dążność wzrostu dochodów podatkowych; uciążliwy wpływ zawikłań oryentalnych niezdołał powstrzymać wzrostu sił podatkowych w Austryi, z czego z tem większą otuchą rokować można, że następne lata pokoju, wydadzą w tym względzie jeszcze pomyślniejsze owoce.

Uchylenie różnicy walutowej, która z każdym dniem coraz bardziej zbliża się do zera, jest również wielkiej wagi pod względem finansowym. Z uchyleniem lażу od srebra i złota, nietylko potanieją wszystkie płody zagraniczne, ale w ogóle pospadają ceny wszelkich artykułów podpadających podatkowi konsumcyjnemu; słusznie więc powiedzieć można, że jeżeli tylko dochód z podatków ten sam pozostanie, tedy wartość jego będzie znaczniejsza o całe dawniejsze ażio; administracya bowiem jest także nabywcą i konsumentem i to największym w całem państwie.

Suma nadzwyczajnych dochodów w r. 1855 składa się z dwóch części: z wypłaty towarzystwa austryackich kolei żelaznych i z obligacyi indemnizacyjnych przypadających na dobra skarbowe w sumie 5,200.000 złr. W wydatkach nadzwyczajnych pierwsze miejsce zajmuje wydatek na wojsko wynoszący 101 milionów, a nakazany wpływem zawikłań politycznych. — Podane w tej rubryce wypłaty Parmie i Modenie są mało znaczące.

Zważywszy przeto, że ogółowa suma niedoboru w r. 1855 wynosiła 138 milionów w okrągłej liczbie, a nadzwyczajne wydatki na utrzymanie armii w następnych peryodach finansowych zwolna ustępować będą, tedy pewną można mieć nadzieję, że przy nieustannym wzroście dochodów podatkowych i po usunięciu lażу, zniesienie niedoboru tem pewniej nastąpi, iż administracya finansów jak potąd tak i nadal nic nie zaniedba, coby się przyczynić mogło do ustalenia i równowagi finansów Austryi.

Ameryka.

(Wiadomości bieżące.)

Okręt „Afrika" zawinął do Londynu z listami z Nowego-Jorku z 19. marca i przywiózł 790.971 dolarów. — W senacie mr. Clayton rozbierał traktat Clayton-Bulwer, pochwalał odrzucenie interpretacyi angielskiej, obstawał za prezydentem Pierce i wynosił czynności pp. Marcyi i Buchannan. W sprawach Ameryki centralnej powstawał mocno na postępowanie Walkera, i zalecał surowe środki na jego przedsiębierstwa korsarskie. — W Baltimore skonfiskowano okręt podejrzany o handel niewolnikami. Nieprzyjaciele posła angielskiego p. Crampton, nie ustają w naleganiu na jego oddalenie.— W centralnej Ameryce panuje popłoch z najazdu Walkera, i napadu korsarzy. — Francuski okręt „l'Embuscade" w połączeniu z angielskim „Powerful" ścigają zuchwalców. — W Meksyku jenerał Comonfort wyprawił się d. 29. lutego z stolicy we 12.000 wojska i 48 dział oblegać Pueblę. Oficerów na czele insurekcyi w San Juan de Ulloa skazano na rozstrzelanie.

Hiszpania.

(Bal u posła francuskiego. — Depesze z 2. i z 3. kwietnia.)

O wielkim balu', który się odbył dnia 20. marca u francus. posła, margrabiego Turgot, pisze dziennik *Epoca*: „Od godziny jedenastej przedstawiały salony niezmiernie ożywiony widok. Ministeryum hiszpańskie reprezentowali prezydent gabinetu Espartero, jeneral Zavala i minister skarbu. Było zebrane całe ciało dyplomatyczne z wyjątkiem lorda Howden. Na tem świetnem balu, który trwał aż do rana, znajdowali się w wielkiej liczbie Francuzi, a między tymi także członkowie towarzystw Grand central i Credit mobilier."

Depesza z **Madrytu** z dnia 2. kwietnia donosi: Licytacya na budowę kolei żelaznej z Xeres do Sevilli odroczona dla zaszłych nieporozumień. — Deputowani demokratyczni godzili zawzięcie na wniosek finansowy pana Santa Cruz. — Pogłoska, jakoby jenerał Concha miał być odwołanym z Kuby, jest bezzasadną. — Pokój panuje wszędzie.

— Depesza z dnia 3. kwietnia donosi: Powszechne hiszpańskie towarzystwo kredytowe A. Prost, otrzymało koncesyę na budowę kolei żelaznej z Sewilli do Xeres.

Nowsza depesza również z dnia 3. kwietnia przynosi: Insignia orderu złotego runa udzielone nowo narodzonemu Cesarzewiczowi francuskiemu, odwiezie do Paryża adjutant królewski książę Alba. — Espartero odroczył swą podróż do Walladolidu. — Kortezy przyjęły dwa pierwsze paragrafy projektu finansowego pana Santa Cruz. Główne zasady organicznej ustawy milicyi krajowej są już stanowczo uchwalone; proletaryat jest zupełnie wykluczonym od służby w milicyi. — Gazeta madrycka donosi, że hiszpańskie towarzystwo kredytu ruchomego ukonstytuowało się już na stałych podstawach.

Anglia.

(Projekt kolonii wojskowych. — Trudność w reformach tureckich.)

O domniemywanem dalszem przeznaczeniu legii szwajcarsko-włoskiej i niemieckiej donosi *Morning Post* między innemi: „Postanowienie rządu wysłania legii angielsko-niemieckiej jako kolonii wojskowej na Przylądek, jest początkiem systemu pod względem politycznym mądrego i korzystnego, a przy tem ojcowskiego i z wielu miar oględnego, mianowicie co do wielu dzielnych i odważnych oficerów i żołnierzy, którzy wstępując do służby angielskiej wyrzekli się wszelkich widoków dalszego awansu. I czyżby nie było rzeczą okrutną i niesprawiedliwą, gdyby wojowników tych odesłano z powrotem do Niemczy z wynagrodzeniem żołdu jednorocznego, a co mogłoby także nastąpić? Przed laty 16tu, gdy angielska legia zagraniczna wracała z Hiszpanii, oświadczyło się kilku najznakomitszych oficerów z tego nieraz posądzanego, lecz rzeczywiście dzielnego korpusu — że wraz z swymi podwładnymi żołnierzami gotowi są udać się do Przylądka i stawać tam w obronie granic angielskich, jeźliby im wynagrodzono koszta przewozu i nadano grunta. Wówczas nie przyjęto tej ofiary ze strony nieprzezornej i niedbałej komendy jeneralnej, lecz już po upływie zaledwie dwu lat musiano z wielkim trudem i kosztem wysyłać do Przylądka wojska angielskie dla poskromienia Kafrów... Wspominamy o tem dlatego, że rząd i komenda jeneralna skłaniają się teraz do rozsztornej i liberalnej zasady, i że chciałyby zrzec się systemu niedbałego, który wychodzi nietylko na szkodę krajowi, lecz nadto uwłacza wszelkim zasadom sprawiedliwości. Nikt też nie zaprzeczy, że dla mieszkańców Przylądka byłyby te kolonie wojskowe prawdziwem dobrodziejstwem. Po osiedleniu wzdłuż granicy stanowiłaby kolonia rolnicza oraz i kordon zbrojny, gotowy stanąć do walki z nieprzyjacielem na pierwsze zawołanie. Rosya, Austrya i Francya mają kolonie wojskowe i sądzimy, że i Anglia mogłaby u siebie zaprowadzić ten tani i skuteczny system własnej obrony. Legia niemiecka liczy 9000 głów, a zatem więcej niż dostateczną liczbę do obrony kolonii na Przylądku. Lecz niemniej pamiętać potrzeba o legii szwajcarskiej i o włoskiej. Dobrze-by było, gdyby za zgodą tych legionistów zaprowadzono takie same kolonie w Kanadzie, w Nowym Brunświku, w Nowej Szkocyi i w Australiii. Szwajcarowie są biegli i wielce pracowici rzemieślnicy, którzy wszędzie przydać się mogą, a Włochy uprawialiby w Australii winnice i zapewniliby krajowi temu wielkie ztąd na przyszłość korzyści." — Wkońcu dodaje dziennik *Morning Post*, że również i tym żołnierzom angielskim, którzyby chcieli dobrowolnie zostać kolonistami, należałoby zapewnić wynagrodzenie kosztów przewozu i nadać im grunta, i że zapewne legia niemiecka da popęd do rozszerzenia systemu kolonizacyi wojskowej.

— *N. Pr. Ztg.* wspominając o kwestyi, czy też ustawa postanawiająca karę śmierci za przejście muzułmana na wiarę chrześciańską została zniesiona, przytacza następujące rozporządzenie hrabi Clarendon'a do tureckiego towarzystwa misyi pomocniczej w Londynie:

„Z urzędu spraw zagranicznych, 21 stycznia 1856. Szanowny Panie! Z polecenia hrabi Clarendon'a mam potwierdzić otrzymanie pisma od pana z dnia 17go marca w sprawie religijnego tracenia w Turcyi i ścigania tych, co na wiarę chrześciańską przechodzą i taką na to dać odpowiedź, że przedmiot ten zajmuje całą uwagę rządu Jej Mości Królowej, i że dla osiągnienia zamiaru pożądanego dołoży wszelkich usiłowań. Lecz towarzystwo misyi pomocniczej nie powinno o tem zapominać, że rzeczą nader trudną przyjść do zgody z fanatyzmem tamtejszym i z głęboko zakorzenionemi przesądami."

Francya.

(Poczta paryska: Pogłoska o ewakuacyi krajów tureckich. — Zaburzenia w szkole centralnej. — Potoczne. — Konferencye. — Uczta służby dworskiej. — „Journal des Debats" o zawarciu pokoju.)

Paryż, 4go kwietnia. Dzisiejsza *Patrie* wieczorna pisze: „Czytamy w pewnej zagranicznej korespondencyi, którą z wszelkiem przytaczamy zastrzeżeniem, że uchwalono już stanowczo zupełną ewakuacye krajów tureckich, tudzież że ewakuacya ta nastąpi zwolna bez wszelkiego naglącego pospiechu, ażeby w niczem nienarazić wielkich interesów, dla których podjęły wojnę mocarstwa sprzymierzone." — W senacie przyjdzie wkrótce pod obrady wniosek ustawy, mocą której ma być dozwolona koronie wszelka zamiana dóbr koronnych bez poprzedniego przyzwolenia ciała prawodawczego. — W przeciągu trzech miesięcy będą przyłączone już do Paryża jako czternasty okręg miasta pobliskie miasteczka Ternes, Neuilly, Passy i Anteuil. — W *Ecole centrale* wybuchły w zeszły wtorek zaburzenia między uczniami. Nauczycieli nie chcieli dozwolić uczniom użyć publicznej przechadzki w czasie feryów udzielonych szkołom na cześć zawartego pokoju. — Lecz uczniowie nie zważali na rozkaz nauczycielski, opuścili samowolnie zabudowanie szkolne i wśród śpiewów rewolucyjnych jak *Le Sieur de Framboisine* przechodzili tłumnie po ulicach Paryża. Obecnie wytoczono już śledztwo, a główni przewódzcy mają być wykluczeni ze szkół. Wiadomo, że w *Ecole centrale* kształcą się uczniowie na przyszłych inżynierów cywilnych, architektów i t. p.

— Konferencye rozpoczęły się na nowo; prawda, że przedmiot ich osłoniony jest najgłębszą tajemnicą, wszelako utrzymuje *Journal des Debats*, że jeszcze przed zawarciem traktatu pokoju uchwalono zupełną wolność żeglugi na Dunaju dla wszelkich okrętów bez wyjątku, i niezwłoczne ustąpienie wojsk sprzymierzonych z całej Turcyi.

Dziennik *Patrie* mówi: „Czynności kongresu rozpoczęły się, ażeby sporne jeszcze punkta załatwić. Sądzą, że jeden miesiąc na to wystarczy. Zresztą pełnomocnicy nie opuszczą Paryża przed nadejściem ratyfikacyi. Lord Clarendon otrzymał nawet upoważnienie, aż do tego czasu zostawać w Paryżu. — Za baryerami odbył się osobny bankiet w uroczystość dnia wczorajszego. Służba hrabi Walewskiego podejmowała tam kosztem państwa służbę ambasady rosyjskiej. Pokojowiec ministra spraw zewnętrznych prezydował na tej uczcie i wychylił toast za zdrowie Cesarza Aleksandra, na

które rezydent ambasady rosyjskiej odpowiedział toastem za zdrowie Cesarza Napoleona.

— *Journal des Debats* pisze pod dniem 2. kwietnia: „Dziś odbyło się dziewiętnaste posiedzenie kongresu. Na ośmnastem podpisano traktat zapewniający pokój Europie, lecz dziś zgromadzono się na nowo, by się porozumieć co do niektórych spraw, dotąd jeszcze nie załatwionych. Nie możemy nie myśleć, by między niemi wiele bardzo ważnych nie było; wspomnieliśmy już, że załatwienie ich wymaga nowych nót dyplomatycznych i nowych dla pełnomocników instrukcyi. Najważniejszą a tem samem i najtrudniejszą, jak się zdaje nie rozwiązaną jeszcze na konferencyach kwestyą, jest przyszła organizacya Księstw naddunajskich. Zdaje się, że przedłożono konferencyi wiele różnorodnych systemów, lecz żaden z nich nie dał się pogodzić z główną zasadą prowadzonej teraz wojny, to jest z zachowaniem zupełnej i bezwzględnej nietykalności państwa otomańskiego. Zdaje się, że konferencya nie wyrzekła nic stanowczego o żadnym z przedłożonych systemów, lecz twierdzą, że w ciągu narad odnoszących się do tego przedmiotu porozumiała się konferencya co do innej nie mniej ważnej sprawy. Na jednem z ostatnich posiedzeń miała uchwalić, ażeby zaraz po wymianie ratyfikacyi ustąpiły wszystkie obce wojska z ziem tureckich. Zaraz więc po ratyfikacyi zawartego pokoju opuszczą wojska francuskie, angielskie i sardyńskie Krym i Konstantynopol, a wojska austryackie wyjdą również z Księstw naddunajskich. Niektóre obce dzienniki donosiły właśnie w duchu przeciwnym, niemamy jednak, że się mylą. A pomyłka ta da się łatwo wyjaśnić. Mocarstwa sprzymierzone przysposabiały się na długą i wielką wojnę, nagromadziły więc w Krymie i Konstantynopolu tak ogromne zapasy materyałów wojennych, że nieipodobną jest rzeczą, by cały ten ogromny zasób mógł być w jednym roku napowrót do ojczyzny odstawionym. Wypływa więc samo z siebie, że pokąd pozostawać będzie na obcej ziemi, stać musi pod zasłoną wojsk własnych. Zapewne więc ztąd domniemywali się owe zagraniczne dzienniki, że wojska mocarstw sprzymierzonych pozostaną jeszcze czas niejakiś załogą w niektórych prowincyach, miastach i i portach otomańskiego państwa. Wiemy — pisze dalej dziennik — jak wielkie zalecono nam milczenie, nie pragniemy naruszać je, ztąd też kilkoma tylko słowy napomkniemy o całym traktacie pokoju. Składa się z przemowy i trzydziestu czterech punktów. W przedmowie zawarte jest oświadczenie, które wymusza słuszny hołd bezinteresowności Francyi i usiłowaniom jej szczerego pojednania. Europa uznaje, że całe dobrodziejstwo pokoju zawdzięcza szczególnie osobistemu postępowaniu Cesarza Francuzów. Zapewniają, że lord Clarendon wniósł to oświadczenie i domagał się koniecznie, by włożono je w osnowę zawartego traktatu. Wszystkie warunki pokoju tchną też duchem szlachetnego pojednania, i niema w nich ani chelpliwości zwycięzcy ani obrazy zwyciężonemu. Przy stole obradnym nie było nieprzyjaciół, nie było zwycięzców ni zwyciężonych, lecz byli tylko pełnomocnicy wszystkich głównych państw europejskich, których usilnem było staraniem załatwić wspólnie z godnością chwilowy spór narodów."

Królestwo Polskie.

(Reskrypt cesarski do hr. Krasińskiego.)

Warszawa, 3. kwietnia. Hrabia Krasiński zajmował się jak wiadomo w ciągu choroby zmarłego namiestnika w królestwie Polskim, księcia Paszkiewicza, cywilną administracyą kraju, i pozostawał na tej prowizorycznej posadzie aż do czasu mianowania ks. Gorczakowa namiestnikiem. Za jego przybyciem do Warszawy przesłał J. M. Cesarz rosyjski pismo hrabi Krasińskiemu z wyrazem najwyższej swej łaski, i uwolnił go od pełnienia dotychczasowych obowiązków zastępcy namiestniczego. Stało to się 4. marca, a chociaż wiedziano o tem w Warszawie już wówczas, jednakże nic ogłoszono w tym względzie żadnej odezwy urzędowej. Dopiero dnia wczorajszego obwieściła tutejsza *Gazeta rządowa* ściągające się do tej sprawy rozporządzenie J. M. Cesarza i reskrypt do hrabi Kra- Krasińskiego. Jego Mość Cesarz wspomniawszy w nim o gorliwych usługach hrabi, składa mu podziękę w słowach uprzejmych i łaskawych za godne wywiązanie się z poruczonego mu zadania i „za ten nowy dowód wiernych jego usług" wyraża mu najwyższą Swą łaskę i uznanie.

Rosya.

(Cesarz spodziewany z powrotem. — Radość z zawarcia pokoju. — Ulgi w służbie wojskowej. — Pobyt Cesarza w Finlandyi. — Ułatwienia w podejmowaniu liwerunków. — Wysyłki wojska morskiego wstrzymane. — Przyjęcie do obywatelstwa.)

Petersburg, 29. marca. Jenerał Rostowcow przybył już do stolicy z powrotem z Finlandyi, spodziewają się więc, że i sam Cesarz powróci jutro lub pojutrze najdalej. Wieść o zawarciu pokoju wywołała w całej Rosyi powszechną i niepodzieloną radość. Nie troszczą się wcale, jakiemi ofiary uzyskano pokój, bo spodziewają się, że Rosya wzbogacona nowem politycznem i ekonomicznem doświadczeniem pozna teraz łatwiej czego jej na przyszłość nie dostaje i jakich niezbędnych reform i ulepszeń wymaga wewnętrzna organizacya państwa i stan zbrojnej siły rosyjskiej. Teraz już wydał minister wojny, książę Dołgoruków rozporządzenie, które łagodzi w niektórych względach surowość karności wojskowej zachowywanej ściśle za czasów dawniejszego rządu. Przedtem niewolno było sicrżantom i junkrom odwiedzać teatru, ażeby na krzesłach zamkniętych nie usiedli przypadkowo tuż obok wyższych oficerów, jenerałów lub admirałów; również nie wolno im było jeździć w powozach. Dziś wszystkie tę i tym podobne zakazy zniesiono na wyraźne polecenia Cesarza.

— Zapowiadają, że Cesarz Jego Mość jutro jest z powrotem; bawił cały dzień 25. w Helsingfors, i nie zdaje się, ażeby dalej odbywał swą podróż jak do Abo. W samym Helsingfors zajmował się inspekcyą wojska, zwiedzał Sweaborg, lustrował linię obronne i szpital marynarki, a jednego wieczora zaszczycił swą obecnością towarzystwo zebrane u jenerała-gubernatora, drugiego wieczora zaś bal, dany przez szlachtę i towarzystwo miejskie. Z tego, co słyszymy, wnosić można, że Cesarz pochwalił wszystko, tak co do zakładu fortyfikacyi, jak co do stanu żołnierzy, którzy pomimo ostrej zimy, znajdowali się w dobrym stanie zdrowia. — Były przedtem pewne ograniczające przepisy, które wzbraniały obywatelom przyjmować na siebie większe liweranki koronne. W tym względzie wyszedł teraz ukaz senatu, który co do przyjmowania liweranków przepisuje, że obywatele mogą na siebie przyjmować liweranki w towarzystwie, każdy aż do sumy **1200** rubli srebrnych na jeden rok.

— Według urzędowych doniesień z Rygi wstrzymano z wyższych rozkazów dalsze wysyłki wojska do baltyckiej flotyli wiosłowej. Rozporządzono także, by sztab baltyckiej armii wybrzeżnej przeniesiono z Mitawy do Rygi.

— Dzieciom i żonom takich cudzoziemców, którzy przed rokiem **1853** złożyli przysięgę obywatelstwa rosyjskiego, jeżeli pozostaną w kraju i odnowią przysięgę, przyznano prawo ojców i małżonków ich, chociażby przysięga niebyła złożona według przepisów przed władzą gubernii, co na przyszłość zachodzić niemoże.

Grecya.

(Wiadomości bieżące.)

Ateny, 25. marca. Królowa coraz popularniejszą, zwiedza i wspiera szpitale i domy przytułku; z wielką czynnością zakładają publiczne budowle i plantacye. — Wiadomość o narodzeniu się cesarskiego księcia przyjął dwór z wielkim wyrazem radości. Król wyprawił zaraz jednego z swych adjutantów do francuskiego posła pana Mercier, ażeby złożył gratulacye, przybyli także wszyscy ministrowie, wyrazić swój radośny udział w tym szczęśliwym wypadku.

Turcya.

(Omera Baszy powołanie. — Poskromienie praw brzegowych.)

Mianowanie Omera Baszy naczelnym wodzem armii Anatolskiej, ma o tyle wielkie znaczenie, że z naczelną komendą w małej Azyi połączone są te same prawa, jakie każdą razą bywają nadawane rosyjskiemu namiestnikowi w Zakaukazyi. Serdar założył swą rezydencyę w Erzerum, a wszyscy szefowie cywilni i wojskowi w paszalikach małej Azyi, muszą do niego przesyłać raporta i od niego odbierać rozkazy. — Nowe reformy napotkają w Ejaletach europejskich podobno mniej trudności, niż w Anatolii. Ażeby woli Sułtana nadać znaczenie, potrzebny jest mąż sprężystego charakteru, taki jak Omer Basza, na czele armii narodowej. Turcya jako wielkie mocarstwo azyatyckie, powołaną jest bronić spraw wielkiej wagi nad Eufratem. Stosunki w Persyi i Afganistanie nie są tego rodzaju, ażeby Portę zaspokoić i nieczynną utrzymać mogły. Odtąd wystąpić będzie mogła Turcya tak czynnie w Teheranie, jak występowała dotychczas dyplomacya rosyjska i angielska. — O stanowisku Omera Baszy w Konstantynopolu dowiadujemy się jeszcze następujących szczegółów; Omer Basza będzie z charakterem serdara i szefa kancelaryi operacyjnej kierować nową organizacyą dwóch głównych armii w Europie i Azyi. Ponieważ najważniejsze punkta wojskowe Turcyi europejskiej zajmują obecnie wojska mocarstw zachodnich, a czoło tureckiej armii narodowej stoi teraz w Anatolii, tedy Omer Basza będzie niezwłocznie reorganizować tę armię z Konstantynopola, i zamianuje radę administracyjną (namiestnictwa).

Z Czysme donoszą do *Oss. Triestino* pod dniem 24. marca: Przed niejakim czasem zagrzązł był na mieliźnie w pobliżu włości Aja Parascheri francuski bryg handlowy, a mieszkańcy tej włości zrabowali go. Chociaż potem wynagrodzono szkodę, jednak kapitan przybyłego tu dnia 13. francuskiego wojennego paropływu „Neron" wezwał Mudyra w Czysme, ażeby ukarał winowajców, dodając, że jeżeli to w ośmiu dniach nie nastąpi, tedy podpłynie pod tę włość i popali wszystkie barki i czajki. Na tę groźbę oraz i reklamacyę francuskiego jeneralnego konzulatu w Smyrnie, wydano rozkazy aresztacyi winowajców, ale dotąd winowajców nie znaleziono.

Z teatru wojny.

(Przygotowania do opuszczenia Krymu.)

Patrie donosi z Krymu pod d. 22go marca: Intendantura francuska otrzymała polecenie nająć do przewozu materyałów wojennych odpowiednią liczbę okrętów kupieckich. W Kamieszy zebrano już znaczny transport tych przyborów wojennych, które najpierw odejść mają do Francyi.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 8. kwietnia. Wczoraj odbyło się znowu posiedzenie konferencyi. *Monitor* donosi, że ze składek na wdowy i sieroty po poległych armii oryentalnej zebrano dotychczas sumę **1,400.000** franków.

Londyn, 7. kwietnia. Na posiedzeniu izby niższej oznajmił *Peel*, że wkrótce ustanie uzbrojenie milicyi i legii cudzoziemskiej, a kontyngens turecki oddany będzie na żołd Sułtana. — *Wilson* zapowiedział, że tajna rada zniesie jutro zakaz wywozu niektórych artykułów na kontynent, tylko wywóz amunicyi będzie zabroniony.

Berlin, 8. kwietnia. Gazeta królewiecka zawiera depeszę z Petersburga z dnia 5. b. m. z doniesieniem, że ogłoszono dekret ministra finansów tej treści, że gdy po podpisaniu pokoju stosunki handlowe między mocarstwami prowadzącemi wojnę są przywrócone, okręta handlowe mocarstw zachodnich znowu przypuszczone są do portów rosyjskich, a statki rosyjskie mają odtąd prawo wolnej żeglugi na morzu.

Hamburg, 7. kwietnia. Zgromadzenie prawodawcze odrzuciło projekt nowej konstytucyi większością 661 głosów przeciw 344.

Rzym, 4. kwietnia. W kaplicy syxtyńskiej odprawiono uroczyste nabożeństwo dziękczynne za szczęśliwe zawarcie pokoju.

Kurs lwowski.

Dnia 10. kwietnia.

		gotówka		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	42	4	46
Dukat cesarski	„ „	4	44	4	47
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	11	8	15
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	35	1	35 1/2
Talar pruski	„ „	1	29	1	31
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	8	1	9
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	82	5	82	57
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	77	37	78	7
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	86	23	87	7

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 7. kwietnia.

			w przecięciu
Obligacye długu państwa	5% za sto	86 7/8 3/4	86 13/16
detto pożyczki narod.	5% „	87 5/8 3/8 87	87 7/16
edtto z r. 1851 serya B.	5% „	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5% „	—	—
Obligacye długu państwa	4 1/2% „	78	78
detto detto	4% „	68 1/2	68 1/2
detto z r. 1850 z wypłatą	4% „	—	—
detto detto detto	3% „	52 52 1/2	52 1/8
detto detto	2 1/2% „	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834	„	—	—
detto detto z r. 1839	„	—	—
detto detto z r. 1854	„	110 1/4 109 3/4	110
Obl. wiéd. miejskiego banku	2 1/2%	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%	—	—
detto krajów koron.	5%	78 1/2 79 79 1/4	79
Akcye bankowe		1150 1162 1144	1152
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.		520 535	530
Akcye c. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem.		316 324 320	319 1/8
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.		2975	2975
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.		—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.		—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.		—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.		635 633	634
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.		446 1/4 447 1/2	447 1/2
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.		—	—
Renty Como		—	—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 7. kwietnia.

		w przecięciu	
Amsterdam za 100 holl. złotych	83 3/4	83 3/4	2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	101 100 3/4	100 7/8	uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 1/2 fl.	100 99 3/4	99 7/8	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	74 1/2	74 1/2	2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	—	2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	10-3 2 1	10-2	3 m.
Lyon za 300 franków	—	—	2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	101 1/2 3/8	101 3/8	2 m.
Marsylia za 300 franków	—	—	2 m.
Paryż za 300 franków	119 1/4 119	119	2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	271 272	271 31	T.S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	478 480	479	T.S.
Cesarskie dukaty	5 1/8	5 1/8	Agio.
Dukaty al marco	—	—	Agio.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 8. kwietnia o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam 83 3/4. — Augsburg 101 1/8. — Frankfurt 100 1/2. — Hamburg 74 3/4. — Liwurna —. — Londyn 10.2 l. — Medyolan 101 1/8. — Paryż 119 1/4.

Obligacye długu państwa 5% 86 5/8—86 3/4, detto 4 1/2% 77 5/8—77 3/4, detto 4% 67 1/2 — 67 3/4, detto 3% 52 — 52 1/2, detto 2 1/2% 43 — 43 1/4, detto 1% 17 1/4 — 17 1/2, detto S. B. 5% 90 — 91. Pożyczka narodowa 5% 87 1/4—87 5/16. Obligacye lomb. wen. pożyczki z roku 1850 5% 91 — 92. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 85 1/2 — 86; detto innych krajów koron. 79 1/4 — 82. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 92 1/2 — 93. Detto Oedenbugs. z wypł. 5% 91 1/4—91 3/4. Detto Peszt. 4% 92 1/2 — 93. Detto Mediol. 4% 90 1/2 — 91. Pożyczki loter. z r. 1834 229—229 1/2, detto z r. 1839 135 1/2—135 3/4, detto z r. 1854 109 7/8 — 110. Oblig. bank. 2% 61—62. Akcyi bank. z ujmą za szt. 1135—1136; detto bez ujmy — —. Akc. esk. banku 108 1/2 — 109. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kredyt. dla handlu i przem. 330 — 330 1/2. Akcye c. k. austr. uprzyw. tow. rząd kolei żelazn. po 200 złr. (500 frank.) 377 1/4—377 3/4. Półn. kolei Ces. Ferd. 298 1/4—298 1/2. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 273 — 275. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20; detto 2. wydania 25 — 30. Akcyi żeglugi par. 645 — 647; detto 11. wyd. —; detto 13. wydania 602 — 605; detto Lloyda 445 — 447. Akcye młyna parowego wiéd. 90 — 92. Akcye Peszt. mostu łańcuch. 67 — 68. Prior. obl. Lloydy (w srebrze) 5% 89 — 90. Północnej kolei 5% 85 — 85 1/2. Glognickie 5% 78 — 79. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 84 — 85. Renty Como 12 3/4 — 13. Esterhazego losy 40 zł. 68 — 68 1/2. Windischgraza losy 23 3/4 — 24. Waldsteina losy 23 3/4 — 24. Keglevicha losy 11 1/4—11 1/2. Ks. Salma losy 39 1/2 — 40. St. Genois 39 1/4 — 39 3/4. Palffego losy 38 3/4—39. Cesarskich ważnych dukatów agio. 5 1/4—5 3/8

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 10. kwietnia.

Oblig. długu państwa 5% 86 5/16; 4 1/2 77 5/8; 4% — ; 4% z r. 1850 — 3% — ; 2 1/2% —. Losowane obligacye 5% — ; Losy z r. 1834 za 1000 złr. 228; z r. 1839 135 1/2. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 1133. Akcye kolei półn 3070. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 643. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. 550 złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg 102 3. m. Genua — l. 2. m Frankfurt 100 3/8 2. m. Hamburg 74 7/8 2. m. Liwnrno 101 3/4 l. 2. m. Londyn 10—3. l. m. Medyolan 101 7/8 l. Marsylia — l. Paryż 119 1/2. Bukareszt 270 1/2. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. 79 1/4. Renty Como — Pożyczka z roku 1854 109 7/8. Pożyczka narodowa 87. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 378 1/2. fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. 338.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. kwietnia.

Hr. Dzieduszycki Włod., z Brodów. — PP. Jaroszyński Nereusz, z Małowód. — Szyryn Józef, z Hubinia. — Ziembicki Grzegorz Dr. med., z Bartoszowa. — Krzaczkowski Marcin, c. k. radca sądownictwa, z Złoczowa. — Huzarewicz Wincenty, c. k. oficyał, z Złoczowa. — Kubicki Jan Nep., z Radomirza.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. kwietnia.

Hr. Borkowski Bolesław, do Przemyśla. — PP. Winnikier, c. k. podporucznik, do Dembicy. — Linzbauer, c. k. radca szkolny, do Gródka. — Krzeczunowicz Ignacy, do Jaryczowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 9. kwietnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
6. god. zrana	324.60	+ 2.6°	82.5	półn.-zach.	sł.	pochmurno
2. god popoł.	324.70	+ 8.8°	63.1	zachodni	„	jasno
10. god. wiecz.	324.50	+ 5.5°	72.5	„	„	pochmurno

T E A T R.

Dziś: dnia 11go kwietnia 1856:

„Skalmierzanki.“

Oryginalna komedio-opera Jana Nep. Kamińskiego w 3 aktach. — Muzyka p. Baschny.

KRONIKA.

„Czas“ donosi z Krakowa pod dniem 7. kwietnia: W sobotę o godzinie 8ej wieczór ujźrzano przebiegający po-nad miastem naszem ognisty meteor w kierunku północno-zachodu] na południo-wschód. Przebiegając przez horyzont oświecał nietylko najbliższą część nieba ale nadto rzucał mocne światło na ziemię i zdaje się jakoby w niewielkiej od ziemi znajdował się odległości, bo leciał poniżej chmury, miał formę kuli podłużnej płomieniącej ogniem niebieskawym, a od której z szelestem mocnym sypały się iskry żółte, jakby krople ognia. Za sobą ciągnął on długi pas ognia jakoby z iskier złożonego. Meteor ten zagasł wprost nad plantacyami pomiędzy ulicą Szewską, Szczepańską i Krupniczą.

— Według ogłoszonych w „Gazette de Lyon“ szczegółów statystycznych liczy kler francuski 41.273 duchownych, którzy od państwa pobierają razem 36,485.000 franków, zaczem każdy w przecięciu po 884 franków. Oprócz tego ma duchowieństwo do 48,636.000 franków przychodu z tak zwanych jura stoli. Ogólny więc dochód duchowieństwa francuskiego wynosi około 85,121.000 franków, a na każdego duchownego przypada w przecięciu do 2060 franków. — W Paryżu znajduje się teraz 43 kościołów, a 4 mają być nowo zbudowane; na 21 800 mieszkańców przypada więc jeden kościoł.

— Cesarz Francuzów oświadczyć miał prefektowi Sekwany, że zamierza w taki sposób rozszerzyć miasto Paryż, że łuk tryumfalny stanowić ma na przyszłość środkowy punkt obwodu miejskiego. Na polach elizejskich, na tem miejscu, gdzie przed kilkoma miesiącami wznosił się pałac na wystawę sztuk pięknych przeznaczony, budują teraz ogromny hippodrom, gdyż dawniejszy zniesiono dla uzyskania placu na inne budowy ku upiększeniu miasta. Nowy hippodrom wybudowany będzie podług planu budowniczego Arnault, a dokoła pozakładają wielkie ogrody, kawiarnie, stajnie i wozownie. Gmach ten będzie o trzech głównych bramach wchodowych. Utworzył się już klub jeźdźców, który odbywać będzie przejażdżki swe w arenie i na dziedzińcu w dniach tych, kiedy niebędzie przedstawień publicznych Z dniem 15go maja skończony być ma cały ten gmach olbrzymi, i otworzą go wielkim festynem.

Główny Redaktor ***M. Szrzeniawa Sartyni.***

Z c. k. galic. drukarni rządowej.